

Abstrakt

Mezinárodní právo soukromé a otázky práva cenných papírů

Tomáš Borčín

Zákony č. 139/2011 Sb. a č. 172/2012 Sb., novelizujícími zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním, byly do českého právního řádu zavedeny nové kolizní normy pro cenné papíry. Obsahově totožnou úpravu obsahuje do budoucna i zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, jež nabyde účinnosti 1. ledna 2014. I přesto, že tato recentní kolizní právní úprava řeší některé zcela zásadní otázky přeshraničních transakcí s cennými papíry, zůstává problematika cenných papírů v mezinárodním právu soukromém nadále na okraji pozornosti české právní teorie. I proto je hlavní ambicí této práce podat komplexní analýzu těchto kolizních pravidel, a to prostřednictvím zkoumání jak jejich teoretických východisek, tak praktických důsledků jejich aplikace.

Práce je členěna do sedmi kapitol s různým rozsahem a zaměřením. Podstatou první kapitoly je zodpovědět otázku, co jsou to cenné papíry a jakým způsobem jsou upraveny v českém právu. Především se zaměřuje na definici cenných papírů a jejich členění, nicméně nejsou zde pomíjeny ani změny, které v této souvislosti přinášejí rekonstrukce soukromého práva v České republice, zejména pak nový občanský zákoník.

Druhá kapitola podává výklad vybraných aspektů nepřímé držby cenných papírů, která v současnosti zastřešuje většinu cenných papírů, jež jsou předmětem obchodování na kapitálových trzích, a která zároveň dala vzniknout pojmu „cenné papíry držené skrze prostředníka“. Současně jsou zde demonstrovány problémy spočívající v nejednotnosti hmotněprávní úpravy nepřímo držených cenných papírů napříč právními řádami jednotlivých států a v návaznosti na to diskutovány snahy o harmonizaci jejich právního rámce na mezinárodní úrovni.

Třetí kapitola práce je věnovaná obecným otázkám mezinárodního práva soukromého a metodám úpravy právních vztahů s mezinárodním prvkem. Spolu s kapitolou čtvrtou, zabývající se převážně aktuálními změnami tuzemské kolizní

úpravy, podávají tyto části práce nezbytné informace pro správné uchopení problematiky cenných papírů v mezinárodním právu soukromém.

Cílem páté kapitoly je zejména vymežit hranici mezi tuzemskými a zahraničními cennými papíry. Dále jsou zde analyzovány stávající kolizní normy pro určování tzv. právního statutu cenných papírů, tedy právního řádu, kterým se řídí vydávání cenných papírů a jež určuje, jaký okruh práv je s nimi spojený. Za tímto účelem je proveden rozbor všech hraničních určovatelů obsažených v ustanovení § 11a zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, a to zejména co do způsobů jejich interpretace a aplikace.

V šesté kapitole práce se pozornost zaměřuje na kolizní normy pro věcněprávní aspekty přeshraničních transakcí s cennými papíry. V rámci tohoto výkladu je současně diskutován jeden z nejaktuálnějších problémů mezinárodního práva soukromého, a sice otázka určování rozhodného právního řádu pro věcná práva k cenným papírům držným skrze prostředníky. Kapitola opisuje příčiny, pro které se tradiční kolizní pravidlo *lex rei sitae* stalo v kontextu nepřímé držby cenných papírů nevyhovujícím a vysvětluje jak vznik, tak praktické důsledky aplikace nové kolizní metody dnes známé jako PRIMA. Kromě úpravy obsažené v zákoně o mezinárodním právu soukromém a procesním, je zde věnovaná pozornost také relevantním evropským předpisům a zejména pak i Haagské úmluvě o právu rozhodném pro některá práva s ohledem na cenné papíry držené skrze prostředníky.

Konečně sedmá kapitola uzavírá téma práce stručným popisem kolizních norem pro smluvní aspekty nakládání s cennými papíry.